

Utvalg: IU 2/22	Innovasjonsutvalget	Dato: 20.4.2022
IU-sak: X/22		Arkivsaknr.:

Innovasjonsoppdraget og nasjonalt perspektiv

Bakgrunn

Innovasjonsarbeid inngår som et av samfunnsoppdragene som ligger til universitets- og høyskolesektoren. Dette er et oppdrag som er forankret i universitets- og høyskoleloven og følges opp av Kunnskapsdepartementet gjennom blant annet årlige tildelingsbrev og utviklingsavtaler. Arbeidet følges til dels ulikt opp ved ulike institusjoner.

Universitetet i Bergens innovasjonsarbeid tar utgangspunkt i hele bredden av våre fagområder der våre studenters og ansattes ideer skal kunne realiseres og bidra til et mer velfungerende og bærekraftig samfunn. Innovasjonsutvalget inngår som en sentral del av dette arbeidet hvor det blant annet ønskes å bidra til en samordning og synliggjøre bredden av innovasjonsarbeidet ved universitetet.

UHR-Innovasjon

Det pågår også en debatt knyttet til innovasjon og hvordan universitet og høyskolesektoren skal arbeide med innovasjonsdelen av samfunnsoppdraget nasjonalt. Universitet og høyskolerådet har også nedsatt en egen fellesstrategisk enhet for innovasjon. Fellesstrategiske enheter er organisering av UHR som skal arbeide strategisk og koordinerende innenfor enhetenes respektive fag- og ansvarsområder. De enkelte strategiske enhetene er således nasjonale samordningsarenaer for medlemsinstitusjonene og gir råd til UHRs styre. Universitetet i Bergen er representert i utvalget med viserektor for innovasjon, klynger og store satsinger Gottfried Greve og med direktør for Forsknings- og innovasjonsavdelingen, Benedicte Løseth (vara).

Enheten har også nedsatt et eget arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget til UHR-Innovasjon jobber for tiden med en handlingsplanen for UHR innovasjon som skal vedtas på enhetsmøtet i mai. Planen har samme innsatsområder som styret i UHR, men aktivitetene er spisset mot innovasjon. Formålet med planen er å definere hva UHR-Innovasjon skal jobbe med framover. Planen er ikke sendt ut på formell høring, men universitetet i Bergen har sendt inn uformelt innspill arbeidsplanen.

Innspill fra Universitet i Bergen til utkast til Handlingsplan for UHR-Innovasjon:

Handlingsplan for UHR-Innovasjon 2022-24 er et viktig strategisk dokument. Utkastet til Handlingsplan for UHR-Innovasjon er et godt utgangspunkt for det videre arbeidet. Vi har følgende innspill til utkastet.

Vi ønsker at innspillene loggføres og i den anledning ønsker vi tilbakemelding på om vårt innspill må gjøres mer formelt.

Innspill:

1. Vi synes utkastet til handlingsplan er for tynn på «Kunnskaps i bruk» (punkt II under innsatsområder). Dette er kanskje det viktigste innsatsområdet (Her står det jo en del i innspillene til Langtidsplanen)
2. I utkastet står det at man vektlegger mangfold mellom institusjoner samtidig som man foreslår under punkt III i innsatsområder at aktivitetene Man skal jobbe for er merittering av innovasjonsrettet aktiviteter. Vi oppfatter dette som krevende og utvalget burde diskutere hva det innebærer for helheten av samfunnsoppdraget utdanning, forskning og innovasjon. En slik logikk vil potensielt forsterke at det er forskerne selv som må forfølge innovasjonen langt ut i løpet, mens man like godt kunne utviklet insentiver som vektlegger andre aktørers rolle i å utforme innovasjonen og kommersialiseringen. (En viktig og stor sak for sektoren). Det ligger heller ikke noen forslag i innstillingen fra Finansieringsutvalget om nye insentiver for innovasjonsfeltet.
3. Man bør ha med en beskrivelse av hva UH-sektoren legger i begrepet innovasjon. Hvis man ikke klarer det, bør det være et av innsatsområdene å komme frem til en felles forståelse av innovasjon i UH-sektoren. Det vil være naturlig å legge til grunn en bred forståelse av begrepet som dekker spekteret fra produkter og prosesser som lar seg patentere og/eller kommersialisere til tjeneste- og sosial innovasjon. Det er viktig å få med innovasjon som gjør at vi f.eks. sparer penger eller gir bedre tjenester uten at innovasjonen generer penger.
4. Vi mener at sosialt entreprenørskap og tjenesteinnovasjon som ofte vies mindre oppmerksomhet, bør omtales særskilt i handlingsplanen f.eks. under innsatsområdet II kunnskap i bruk.
5. Det må også understekes at UH-sektorens innovasjonsoppdrag er knyttet til den forskningen (enten det er grunn- eller anvendt forskning) og den undervisningen UH-sektoren står for. Dette bør uttrykkes eksplisitt.
6. Et viktig moment vil være å tydeliggjøre at UHR-Innovasjon skal jobbe for forståelse mht tidsperspektivet. Politikere og næringsliv har ofte et kort tidsperspektiv. Studier har vist at den forskning som gir mest fundamentalt endret forståelse, oftest gir de største innovasjonene, men dette tar tid.
7. Det internasjonale perspektivet bør løftes frem. Det er viktig å se at samfunnsutfordringer, og innovasjons- og innovasjonsaktører som adresserer samfunnsutfordringer, ofte ikke er begrenset av nasjonale grenser. Innovasjonsarbeid bør ses globalt, og at internasjonalt samarbeid er sentralt. Handlingsplanen bør også tydeligere ha fokus på;
 - a. UH-sektorens rolle med å bedre Norges konkurransevne
 - b. Delta i internasjonalt samarbeid.
8. Akademia skal være den stemmen som stiller spørsmål ved effekten av nyvinninger/ innovasjoner, positive og negative. All innovasjon er ikke med på å utvikle vårt samfunn i riktig retning. Innovasjon fra universitetene må baseres på akademisk frihet og uavhengig forskning. Slik må innovasjon forstås som en samfunnsmessig anvendelse av forskningsresultat. En prosess hvor kunnskapsutvikling og kunnskapsoverføring genererer sosial, økonomisk og bærekraftig samfunnsutvikling i form av nye ideer, muligheter, innsikter, diagnoser, tilnærminger, teknologier, organisering mv. Innovasjon skal ha en verdi. Handlingsplanen bør fremme bevisstgjøring og integrering av RRI-perspektiver («Responsible Research and Innovation», se f.eks. <https://www.rri-tools.eu/>) i universitetsinnovasjonsaktiviteter
9. Vellykkede innovasjonsprosjekter krever ofte et effektivt og fruktbart samarbeid med partnere utenfor UH-sektoren. Handlingsplanen bør understreke dette aspektet og samtidig vurdere å inkludere et punkt som utforsker hvilke institusjonelle (og kanskje kulturelle) barrierer som hemmer samarbeide, noe som resulterer i konkrete forslag til hvordan man kan redusere slik barrierer.

10. UHR-Innovasjon kunne ha som ambisjon å skissere områder/temaer hvor Norge kan ha et internasjonalt fortrinn i kunnskap og ressurser, og definere områder for innovasjon der Norge kan være internasjonalt ledende.

Arbeidsplanen som det nasjonale utvalget skal jobbe etter er relevant for Innovasjonsutvalget og UiBs arbeid innen innovasjonsfeltet og det er viktig at Innovasjonsutvalget får gitt sine innspill til denne.

Saken legges frem til drøfting for innovasjonsutvalget og UiBs medlemmer i UHR innovasjon vil ta med seg innspill fra utvalget til det neste møte i UHR Innovasjon.

Vedlegg:

- Utkast til handlingsplan for UHR innovasjon